

Een nieuw begin

In "Bijenteelt", het maandblad van de Zuidelijke Bonden, verscheen vanaf mei '84 de rubriek 'Verreijkster'. Hierin stonden korte samenvattingen van artikelen uit voornamelijk buitenlandse bijenbladen, evenals berichten uit kranten en wetenschappelijke tijdschriften. De redactie van **bijen** heeft mij verzocht deze rubriek voort te zetten. Als nieuwe naam heb ik "Snippers" bedacht, omdat ik telkens kleine snippertjes bijenwijsheid (of zo u wilt onwijsheid) aan u doorgeef.

Propolis

Bij het slingeren van de honing wordt de propolis van de raampjes geschraapt. Oude ramen die worden opgeruimd, dienen ook propolisvrij te zijn. Propolis is een natuurlijk antibioticum, dat ongeveer dezelfde werking heeft als penicilline. Daarom is het aan te bevelen de afgeschraapte propolis te bewaren. We kunnen er een propolistinctuur van maken, waarvan hieronder de bereidingswijze volgt.

De ruwe propolis bevat nog allerlei verontreinigingen, zoals wasdeeltjes, houtsplinters, stukjes dode bij etc. Eerst beoordeelt u de propolis op reinheid en verwijderd u de grootste verontreinigingen. Vervolgens vult U een fles (bijvoorbeeld een literfles) tot de helft met de uitgezochte, meest schone propolis en schenkt U er een halve liter alcohol overheen. U hebt niet-gedenatureerde, zogenaamde medicinale alcohol van 96% nodig. U sluit de fles goed af, schudt flink en zet haar gedurende vier weken koel en donker weg. Minstens eenmaal per dag dient u de propolis-alcoholmassa flink te schudden. U zult zien dat na die vier weken bijna alle propolis in de alcohol is opgelost. Wat overblijft zijn wasdeeltjes en andere rommeltjes. Er rest ons nu nog een handeling: het filtreren. U schenkt de oplossing door een koffiefilter in een donkerbruine fles. De niet opgeloste wasdeeltjes zullen het koffiefilter snel verstoppen, zodat het regelmatig vernieuwen van het filter geen overbodige luxe is.

Deze tinctuur is een "huismiddeltje", dat de Duitsers zo mooi een "Naturheilmittel" noemen. Bij mond- en keelholteontsteking neemt u verscheidene malen per dag 5-10 druppels van deze tinctuur, die u langzaam doorslikt. Vindt u de tinctuur te scherp dan kunt u haar verdunnen met wat water. De dan ontstane, wat melkachtige vloeistof, is uitstekend om mee te gorgelen. Propolis-tinctuur helpt ook bij opkomende koorts, zoals die zich bij een beginnende griep wel aandient. Dit "huismiddeltje" is in veel gevallen eveneens een probaat middel tegen allerhande infecties.

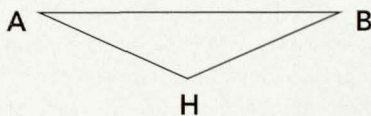
Voorals in landen in Oost- en Zuidoost-Europa wordt propolis gebruikt. In West Europa gebruiken we liever de zegeningen van de chemie. Maar als imker kunnen we propolis-tinctuur allicht eens proberen. Neue Bienen Zeitung, 9 en 10/1991

Hoe vindt een bij de weg?

Sommige dieren kunnen uit de verzameling van bekende punten in het landschap in hun hoofd een landkaart maken. Zulke dieren kunnen de kortste weg naar huis nemen, ook al zijn ze een heel eind verplaatst binnen het hun bekende gebied. Ook van de bijen wordt beweerd dat ze zo'n landkaart kunnen vormen. Om dit te bewijzen werden enkele proeven genomen.

Bijen werden getraind om van kast H naar voederplaats B te gaan via de directe route. Waren ze goed getraind dan werden ze gevangen en in doorzichtige kluisjes naar punt A gebracht en daar vrij gelaten. Er werd gekeken in welke richting ze wegvlogen. A en B liggen evenver van H en binnen een straal van 300 m.

Werden de bijen in H gevangen op het moment dat ze uit wilden vliegen en bij A losgelaten, dan vlogen ze vanuit A evenwijdig aan de richting H naar B. Werden ze in B gevangen en daarna in A losgelaten, dan vlogen ze in tegengestelde richting, dus evenwijdig aan B naar H. Als ze bij H werden gevangen als ze net van B terugkwamen, dan vlogen ze, vrij gelaten bij A, ongeveer alle kanten op.

Daarna werden de bijen getraind om van H via B naar A te vliegen. Werden ze gevangen als ze net van A terugkwamen, en werden ze in A neergezet, dan vlogen ze rechtstreeks naar H terug. Als ze bij B werden losgelaten, dan vloog de helft direct terug naar H.

Werden de bijen gevangen bij H als ze net terugkwamen en halverwege A en B losgelaten, dan vlogen ze weer alle kanten op.

Met deze proefjes is wel bewezen, dat de bijen in een bepaalde richting vliegen. Echter, een landkaart kunnen ze niet vormen, want dan waren ze in het laatste geval direct terug gevlogen of via A naar H teruggekeerd. Ze waren getraind om via B naar A te vliegen en kenden dus deze weg, maar ze herkenden de weg kennelijk niet. Het klinkt allemaal zo simpel, maar voor deze proef werden 2.546 bijen gemerkt, getraind, verplaatst en vrij gelaten en dit kostte 2.240 uren! Natuurwissenschaften 77 (1990).